

Šestdesetletnica prof. dr. Svetozarja Ilešiča*

8. junija 1967

Šestdeset let pravzaprav ni nobena značilna prelomnica v življenju, ni začetek, ni višek ne kraj posebnega življenjskega obdobja. Ni tedaj razloga, da jih veseli sprejmemo, miti da se ob njih žalostimo, ne pozdravljamo se in ne poslavljammo, saj gre le za srečanje enega od milijnih kamnov, ko se popotnik ozre na prehojeno razdaljo in na pot, ki ga še čaka.

dolžil slovensko znanost in kulturo in še prav posebno nas geografe.

Biografu prof. Ilešiča ne bo lahko. Njegovo udejstvovanje je tako široko kot njegov značaj, njegovo delo je mnogostrano, njegov literarno znanstveni opus pa je obogatil slovensko geografijo s tisoči stranmi. Za zdaj imamo pred seboj le njegovo osebnost, ki s svojo široko kulturo in

Življenjska pot prof. Ilešiča pa je pot pomembnega slovenskega kulturnega delavca, povezana z razvojem slovenske geografije ter z rastjo cele generacije slovenskih in jugoslovanskih geografov. Zato je prav, da se je spomnimo ob jubileju, da jo pokažemo za vzgled in da ob njej opozorimo na zasluge, s katerimi je jubilar zasluga

globoko vsestransko geografsko izobrazbo iz dneva v dan ustvarja in soustvarja, usmerja in soustvarja slovensko geografijo; pred nami je tudi še drugo pomagalo za spoznavanje te osebnosti — njegova bibliografija. Brez ambicij, da bi podali kolikor toliko popolno sliko Ilešičevega štiridesetletnega ustvarjalnega dela, navajamo o jubilaru nekatere najpomembnejše poteze in zasluge, ki jih še prav posebno čutimo in cenimo njegovi učenci in sodelavci.

* Povedano na proslavi profesorjeve 60-letnice zbranim bližnjim sodelavcem Oddelka za geografijo FF, Inst. za geogr. Univ. v Lj., Inst. za geogr. SAZU ter predstavnikom geografije na Ekonomski fak., Urb. inst. SRS — GDS.

Ilešičevo ime se začne pojavljati v slovenski javnosti, ko mu je bilo komaj 21 let. Od takrat

pa do danes ga nenehno srečujemo v naši geografski literaturi z znanstvenimi deli, strokovnimi članki, učbeniki za visokošolski in srednješolski študij geografije, s potnimi vtisi, poročili, poljudnoznanstvenimi deli, spominskimi članki itd. itd. In kaj je tematika njegovih del? Geografija. Res je, da je prof. Ilešič posvetil pažnjo v nekaterih svojih temeljnih znanstvenih delih kmetijski pokrajini, in da so rezultati tega dela znani daleč prek naših meja (glej poročila in referate na kongresih, prevode njegovega dela, citate tujih avtorjev, sodelovanje z drugimi skupinami proizvajalcev itd.), toda zato ni nič manj obširen seznam njegove literature z vseh ostalih področij geografije in predvsem njegovih kompleksno geografskih — regionalnih del. Lotil se je vsake geografske tematike, vsakega področja geografije, karkoli je čutil za potrebno, kjer koli je bila nuja, kjer je bila praznina in tudi kamor ga je silila aktualnost. Zadnje čase geografi vse bolj govorimo o geografijah, o usmeritvah in specializacijah. Če že moramo v tem pogledu jubilantu pripisati usmeritev, je to usmeritev v teoretske osnove enotne geografije. Le v enotni geografiji vidi perspektivo nadaljnjega razvoja stroke, za njo se nenehno, neizprosno bori. Ko slovenski geografi deklariramo in usmerjamo svoje delo v smislu enotnosti naše vede, je na tem v mnogem Ilešičeva zasluga.

Začetek, zrast in dolgoletno delo našega jublanta je navezano na veliko osebnost v slovenski geografiji, na pokojnega akademika prof. dr. Antona Melika. Za razvoj mlade slovenske geografske znanosti je to srečno obdobje. Čeprav sta se srečali dve povsem različni, izraziti individualnosti, kjer je težko pričakovati nemoten, samostojen razvoj, kakor se je težavno izpod sence in varstva velikega drevesa prebiti mladiki skozi krošnje do samostojnega prostora pod soncem, je, sodeč po delovnih rezultatih, po literaturi, pionirskemu delu v Slovenskem geografskem društvu, delu z Geografskim vestnikom in organizaciji Geografskega inštituta ter študija bilo to razdobje izredno uspešno. Oba je pač družil velik entuziazem, znanstvena potencia in imela sta podobne poglede na vlogo in pomen geografske znanosti. Morda so velike razlike med obema na drugi strani še dopolnile našo znanost. In končno, ali ni celo starostna razlika omogočila kontinuiran razvoj slovenske geografije. Ali nimamo Slovenci s prof. Ilešičem ugledno zastopano tako imenovano srednjo generacijo, ki je, žal, pri nekaterih ostalih jugoslovanskih narodih ni. To dejstvo pa je slovensko geografijo postavilo med vodilna mesta v jugoslovanski geografiji. Za to vlogo imamo v prof. Ilešiču zares najprimernejšo osebnost, saj pri njem ne gre le za spoštovanega znanstvenika, ki je svoje delo posvetil tudi problemom jugoslovanske geografije (glej njegove razprave s področja jugoslovanske geografske tematike, vplivno delo v Zvezi geografskih društev Jugoslavije, predstavlja jugoslovansko geografijo

v mednarodnih krogih, opravlja vlogo mentorja na jugoslovanskih kongresih, simpozijih ter sosednjim društvom in mnogim posameznikom), predvsem izžareva iz njega politično in geografsko prepričanje jugoslovanstva in globoko osebno čustvo Jugoslavana. Smemo trditi, da ga zato jugoslovanski geografi imajo za svojega.

Odkar je mladi docent Svetozar Ilešič po osvoboditvi nastopil mesto učitelja geografije na naši univerzi, je opravil obširno pedagoško delo. Prezvedal je vrsto geografskih predmetov in za vse napisal prepotrebna skripta ali knjige, hkrati pa se je predstavil kot odličen pisec srednješolskih učbenikov. Prek tiska, govorov na kongresih in zborovanjih ter pri oblastnih organih in v družbenih organizacijah se je boril za vlogo geografije v šoli. Sodeloval je pri sestavljanju učnih načrtov v šolah, nekaj let je predaval na visoki pedagoški šoli, bil je v komisijah za strokovne izpite. Njegova predavanja so eksaktna in zanimiva. Ilešič ni znal navduševati za predmet ali problem, pridobival pa je avditorij s svojim zgledom in simpatičnim, zanimivim ter strokovno popolnim podajanjem snovi. S študenti je prepotoval nekajkrat Jugoslavijo in še prav posebno vse dele Slovenije. Njegove ekskurzije so bila nekaj posebnega, delovne in družabne. Vestno pripravljen je spremenil ekskurzijo v predavalnico in laboratorij na prostem, posrečilo se mu je delati in zahteval je delo po ves dan, zvečer, po delu, pa ne poznamo bolj družabnega tovariša, kot zna biti on. Pomembna je njegova vloga v vodstvu Geografskega inštituta in oddelka predvsem v usmerjanju in nadaljnjem razvoju, to je pri programskem delu geografskega študija.

Geografsko društvo Slovenije ima v profesorju Ilešiču dolgoletnega člana, tajnika, podpredsednika, predsednika in mentorja. Posebno poglavje pa je društvena revija — Geografski vestnik, ki mu že dolga leta kot urednik in sourednik, est et in stilist s svojo dovršeno geografsko kulturo in določenim konceptom ustvarja in vzdržuje sloves ugledne geografske revije.

Morda ta suha registracija ne zadošča, da bi obudili vse zasluge, ki bi jih morali povedati o jubilantu, ko praznujemo njegovo šestdesetletnico. Vse, česar nismo, mu bomo še povedali, saj pričakujemo od njega še dolga leta plodnega sodelovanja. Res je, da smo velikokrat naložili prof. Ilešiču preveč bremen, ob katerih je sicer zdrava in trdna narava v zadnjem času za trenutek omahovala. Zato želimo slavljencu na njegovi nadaljnji življenjski poti predvsem zdravja in dobrega počutja, saj sta delovna vnema in jasen koncept za to, kar še mora in hoče opraviti, tako zakoreninjena v njegovem značaju, da mu takega priporočila ni potrebno še posebej izročati.

Cenjeni tov. profesor, bližnji sodelavci, vaši nekdajni učenci se vam zahvaljujejo za vse in vam želijo dolga, zdrava in uspešna leta.

Marjan Zagar